

Rapport

Corona: vaccinaties en testbereidheid

Een representatief onderzoek onder de Nederlandse bevolking (18+) naar de bereidheid zich te laten vaccineren

17 november 2021

In opdracht van de NOS.

Colofon

Uitgave

I&O Research
Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam

Rapportnummer

2021/212

Datum

november 2021

Opdrachtgever

NOS

Auteurs

Wietse van Engeland
Asher van der Schelde

Het overnemen uit deze publicatie is toegestaan, mits de bron (I&O Research en NOS) duidelijk wordt vermeld.

Inhoudsopgave

1	Belangrijkste uitkomsten	4
2	Vaccinatie- en testbereidheid	7
2.1	Vaccinatiegraad neemt licht toe	7
2.2	Niet-gevaccineerden willen het overwegend niet	8
2.3	Redenen om niet te vaccineren	8
2.4	Twee derde gevaccineerden zou zeker boosterprik nemen	9
2.5	Mensen vaker geneigd zich direct te laten testen	10
2.6	Een op drie denkt dat corona nooit volledig onder controle komt	11
3	Verantwoording	12

1 Belangrijkste uitkomsten

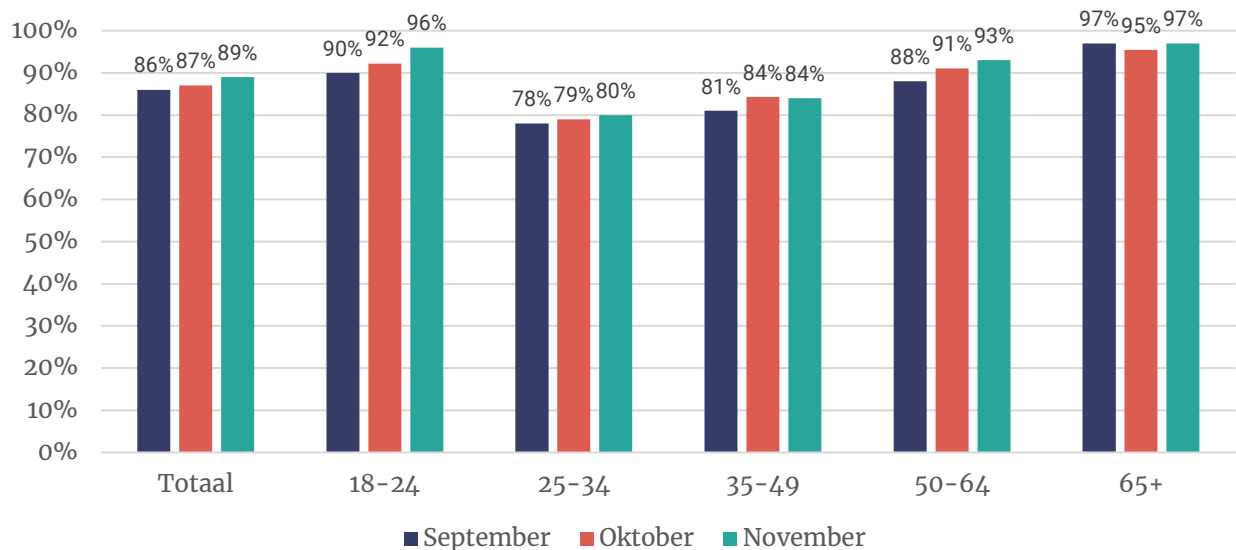
Uit dit onderzoek dat I&O Research van vrijdagavond 12 tot maandagochtend 15 november uitvoerde in opdracht van de NOS blijkt dat het aantal gevaccineerden beperkt toeneemt. Waarschijnlijk zijn straks nagenoeg negen op tien Nederlanders volledig gevaccineerd. Verder zien we dat in totaal 83 procent van de gevaccineerde Nederlanders zeker of waarschijnlijk een derde vaccinatie of 'boosterprik' zal nemen. Tenslotte blijkt dat Nederlanders zich vaker direct laten testen als zij nu 'corona-achtige' klachten zouden krijgen. Inmiddels zegt drie op tien dat zij zich direct zouden laten testen, ook als de klachten licht zijn. In oktober gold dit nog voor 21 procent.

Vaccinatiegraad neemt licht toe

Op dit moment (12 – 15 november) geeft 87 procent van de volwassen Nederlanders in dit onderzoek aan volledig te zijn gevaccineerd en nog eens 2 procent is één keer gevaccineerd en heeft een afspraak staan voor een tweede prik. In totaal zou dus 89 procent binnenkort gevaccineerd zijn. Een kleine toename. De vaccinatiegraad neemt niet toe onder de groep Nederlanders van 25 tot 50 jaar.

Figuur 1 – Bent u al gevaccineerd tegen het virus? (ja volledig + 1x en afspraak voor 2de keer)

Basis: n = 2.298

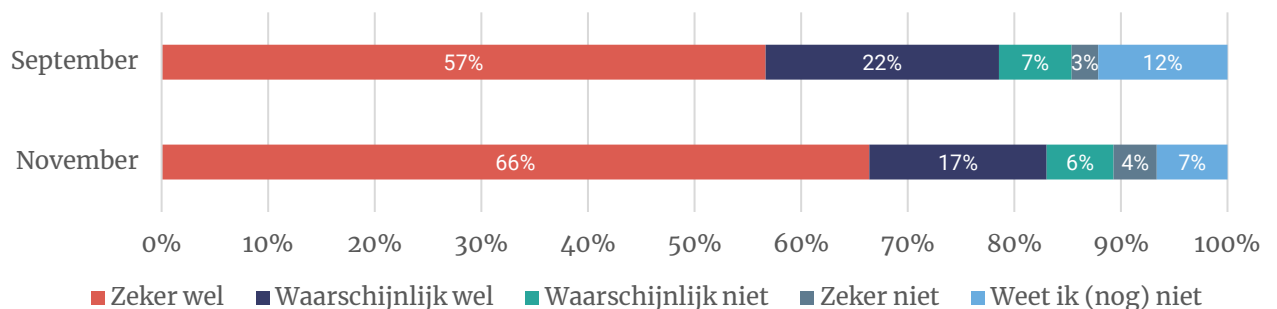
Acht procent van de Nederlanders is niet gevaccineerd en is ook (waarschijnlijk of zeker) niet van plan zich te laten vaccineren. Deze groep vroegen we wederom waarom ze dat niet willen. De belangrijkste redenen blijven hetzelfde: langetermijneffecten onbekend, vaccin is er te snel en gebrek aan vertrouwen in farmaceutische bedrijven en de overheid en de angst voor de bijwerkingen.

Twee derde van gevaccineerde Nederlanders zou zeker een boosterprik nemen

Het kabinet wil het mogelijk maken om een derde prik te gaan halen (de zogenaamde boosterprik) om de werking van het vaccin te versterken. Twee derde zou zeker een boosterprik nemen en 22 procent zou dit waarschijnlijk doen. In totaal staat 83 procent dus welwillend tegenover het nemen van een boosterprik. In september was dit totaalaandeel iets kleiner (79%). In vergelijking met september is met name het aandeel dat *zeker* een boosterprik zou nemen groter geworden. De animo voor een dergelijke vaccinatie is vooral onder Nederlanders van 35 jaar en ouder toegenomen. Onder jongere Nederlanders is het aandeel dat dit zeker of waarschijnlijk gaat doen gelijk gebleven ten opzichte van september.

Figuur 2 - Stel dat de regering beslist dat er een derde vaccinatie gehaald moet worden, zou u dan zelf zo'n 'boosterprik' nemen? (Of: als u met Janssen gevaccineerd bent, een tweede prik?).
(Basis: Nederlanders die (gedeeltelijk) gevaccineerd zijn of van plan zijn om zich te laten vaccineren, n=2.087)

Nederlanders vaker geneigd zich direct te laten testen

Net als vorige maand vroegen we Nederlanders of zij zouden laten testen als zij nu 'corona-achtige' klachten zouden krijgen. Inmiddels zegt drie op tien dat zij zich direct zouden laten testen, ook als de klachten licht zijn. In oktober gold dit nog voor 21 procent.

Veel mensen geven aan zich pas te laten testen als een zelftest positief is, wanneer een klacht aanhoudt of wanneer zij meerdere klachten hebben. Dit verschilt nauwelijks t.o.v. de vorige meting. Nog altijd geeft slechts vijf procent aan zich nooit te laten testen op corona. Dit percentage ligt beduidend hoger onder niet-gevaccineerden (27%, was 24% in oktober) dan onder gevaccineerde Nederlanders (2%, net als in oktober).

Een derde: corona zal nooit volledig onder controle komen

Een groot deel van de bevolking (31%) denkt dat corona nooit meer volledig onder controle komt. Bijna de helft denkt dat het nog minimaal enkele jaren gaat duren. Minder dan een op tien Nederlanders gelooft dat het virus in de lente van 2022 onder controle is. We zien grote verschillen tussen gevaccineerden en niet-gevaccineerden. Gevaccineerde Nederlanders zijn namelijk veel optimistischer: slechts een op vier van deze groep denkt dat het virus nooit meer onder controle komt. Onder mensen die niet van plan zijn zich te laten vaccineren bedraagt dit maar liefst 68 procent.

Onderzoeksverantwoording

Dit onderzoek vond plaats van vrijdag 12 november 19.30 uur (direct na de persconferentie) tot maandagochtend 15 november 9.00 uur. Er werkten in totaal 2.298 Nederlanders van 18 jaar of ouder mee aan dit onderzoek. Het grootste deel hiervan (n=2.088) is afkomstig uit het I&O Research Panel en 210 respondenten vulden de vragenlijst in via het panel van PanelClix. Dit zijn allen Nederlanders met een niet-westerse migratie-achtergrond. (In totaal werkten 259 Nederlanders met een niet-westerse migratie-achtergrond aan het onderzoek, gewogen: 267).

De onderzoeksresultaten zijn gewogen op geslacht, leeftijd, regio, opleidingsniveau en stemgedrag bij de Tweede Kamerverkiezingen in maart 2021. De weging is uitgevoerd conform de richtlijnen van de Gouden Standaard. Hiermee is de steekproef representatief voor de kiesgerechtigde Nederlandse inwoners (18+), voor wat betreft deze achtergrondkenmerken. Bij onderzoek is er sprake van een betrouwbaarheidsinterval en onnauwkeurigheidsmarges. In dit onderzoek gaan we uit van een betrouwbaarheid van 95 procent. Bij een steekproef van n=2.000 en een uitkomst van 50 procent is er sprake van een foutmarge van plus of min 2,2 procent.

2 Vaccinatie- en testbereidheid

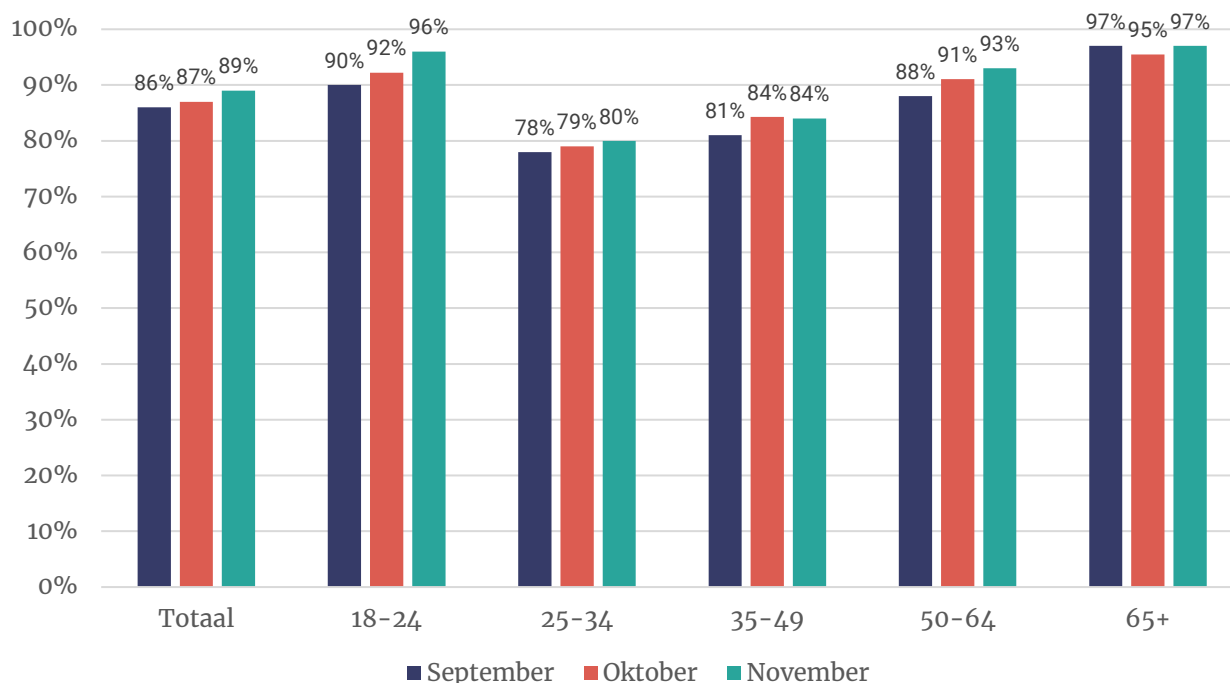
2.1 Vaccinatiegraad neemt licht toe

Op dit moment (12 – 15 november) geeft 87 procent van de volwassen Nederlanders aan volledig te zijn gevaccineerd en nog eens 2 procent is één keer gevaccineerd en heeft een afspraak staan voor een tweede prik. In totaal zou dus 89 procent binnenkort gevaccineerd zijn. Een kleine toename.

Het RIVM meldt een iets lager aandeel totaal gevaccineerden, maar de verschillen zijn minimaal. Volgens het RIVM is nu (tot 7 november) 84 procent van de volwassenen volledig gevaccineerd en heeft 88 procent minimaal één vaccinatie ontvangen.¹ De vaccinatiegraad neemt niet toe onder de groep Nederlanders van 25 tot 50 jaar.

Figuur 2.1 – Bent u al gevaccineerd tegen het virus? (ja volledig + 1x en afspraak voor 2de keer)

Basis: n = 2.298

¹ Bron RIVM: <https://www.rivm.nl/covid-19-vaccinatie/cijfers-vaccinatieprogramma>

“Tot en met zondag 7 november zijn in Nederland naar schatting ruim 24,1 miljoen vaccinaties toegediend. Daarvan zijn ruim 13 miljoen eerste vaccinaties en ruim 11 miljoen tweede vaccinaties. Naar schatting heeft nu 87,9% van alle 18-plussers minimaal één vaccinatie ontvangen en is 84,4% volledig gevaccineerd. Van alle 12-plussers heeft naar schatting nu 85,9% minimaal één vaccinatie ontvangen en is 82,4% volledig gevaccineerd.”

Een verklaring voor dit verschil kan zijn dat ons onderzoek een week recenter is. Een aanvullende verklaring waarom dit in ons onderzoek iets hoger uitkomt dan terecht is, is omdat er sprake is van nauwkeurigheidsmarges: bij n=2.300 en een uitkomst van 89 procent is er sprake van een marge van plus of min 1,4 procent.

2.2 Niet-gevaccineerden willen het overwegend niet

Nu is dus 11 procent niet gevaccineerd en heeft ook geen afspraak. Van degenen die nu nog niet gevaccineerd zijn, zegt maar een klein deel (1% zeker, 6% waarschijnlijk) dat alsnog te doen. 12 procent wil het waarschijnlijk niet, 71 procent zeker niet, een maand geleden was dit 18 en 66 procent. Tien procent weet het nog niet. Cijfers die duidelijk maken dat de vaccinatiegraad niet sterk meer zal toenemen.

2.3 Redenen om niet te vaccineren

Acht procent van de Nederlanders is niet gevaccineerd en is ook (waarschijnlijk of zeker) niet van plan zich te laten vaccineren. Deze groep vroegen we wederom waarom ze dat niet willen. De belangrijkste redenen blijven hetzelfde: langetermijneffecten onbekend, vaccin is er te snel en gebrek aan vertrouwen in farmaceutische bedrijven en de overheid en de angst voor de bijwerkingen.

Tabel 2.1 – Redenen om niet gevaccineerd te willen worden

Waarom zou u zich niet laten vaccineren? (Basis: zou zich niet laten vaccineren, n = 166)

	nov.	dec.	jan.	apr.	mei	juni	juli	sept	okt.	Nov.
Ik weet niet wat de langetermijneffecten zijn van het vaccin	*	*	*	*	*	*	63%	67%	74%	77%
Dit vaccin is er te snel, ik vertrouw het niet	65%	59%	53%	62%	65%	67%	56%	64%	64%	60%
Ik vertrouw de overheid niet	*	*	*	*	*	*	45%	44%	49%	51%
Vertrouw farmaceutische bedrijven niet	*	*	*	*	*	*	44%	47%	47%	47%
Twijfels of het vaccin voldoende werkt	40%	37%	33%	35%	42%	42%	38%	44%	46%	42%
Ik ben bang voor bijwerkingen	46%	42%	36%	34%	42%	42%	29%	42%	40%	44%
Immuunsysteem kan virus weghouden	9%	21%	22%	33%	32%	40%	20%	40%	37%	44%
Ik behoor niet tot de risicogroep	21%	20%	24%	21%	30%	29%	26%	29%	35%	33%
Het is niet zo'n ernstige ziekte	11%	15%	13%	19%	15%	19%	22%	16%	22%	20%
Ik ben bang onvruchtbaar te raken	*	*	*	*	*	*	18%	11%	13%	12%
Vanwege religieuze overwegingen	2%	4%	9%	6%	5%	9%	9%	6%	12%	8%
Vanwege principiële redenen ^a	5%	6%	7%	12%	11%	14%	14%	8%	9%	12%
Ik ben al besmet geweest, verwacht niet nog een keer besmet te raken	2%	4%	5%	7%	11%	14%	9%	9%	8%	10%
Tegen dierproeven waarmee vaccin is getest	5%	9%	5%	7%	16%	5%	11%	11%	7%	9%
Andere (kwetsbare) groepen hebben voorrang op mij	*	12%	11%	11%	10%	9%	11%	7%	7%	8%
Anders	13%	10%	13%	16%	17%	24%	11%	9%	7%	19%
Weet ik niet	1%	0%	0%	0%	1%	0%	0%	1%	1%	0%
Wil ik niet zeggen	1%	1%	1%	3%	2%	3%	5%	1%	0%	2%
n =	235	423	225	241	178	163	94	175	174	166

* Niet opgenomen

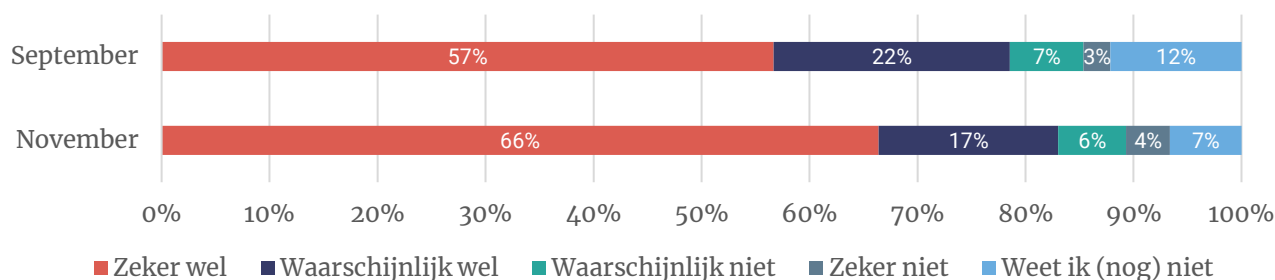
2.4 Twee derde gevaccineerden zou zeker boosterprik nemen

Het kabinet wil het mogelijk maken om een derde prik te gaan halen (de zogenaamde boosterprik) om de werking van het vaccin te versterken. Te beginnen met de ouderen vanaf 80 jaar, daarna de 60- tot 80-jarigen, daarna het zorgpersoneel, en tot slot iedereen die dat wil.²

Twee derde van de gevaccineerden en Nederlanders met een afspraak voor een vaccinatie zouden zeker een boosterprik nemen en 22 procent zou dit waarschijnlijk doen. In totaal staat 83 procent dus welwillend tegenover het nemen van een boosterprik. In september was dit totaalaandeel vergelijkbaar (79%), in vergelijking met september is met name het aandeel dat zeker een boosterprik zou nemen groter geworden.

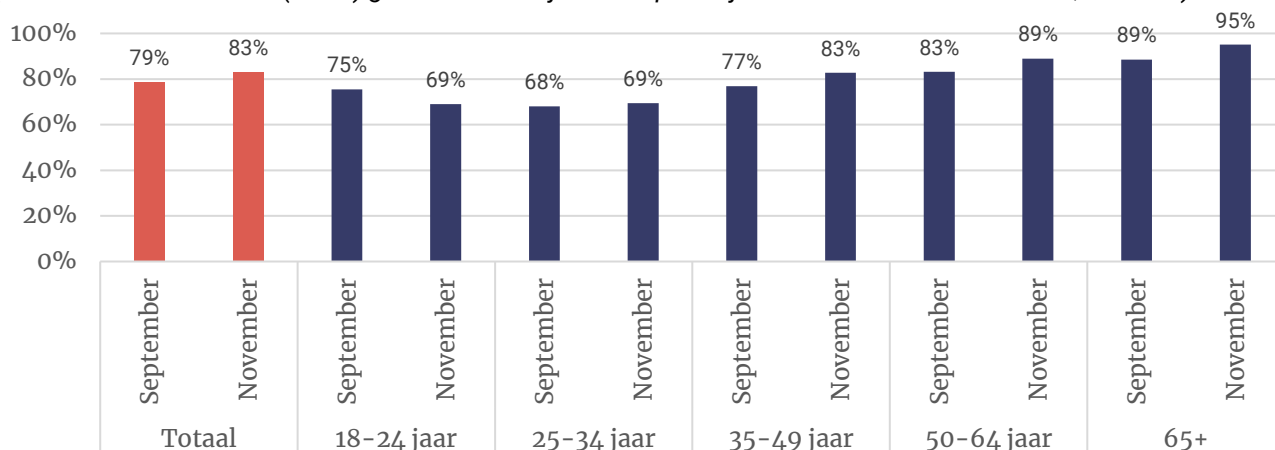
De animo voor een boostervaccinatie is met name onder Nederlanders van 35 jaar en ouder toegenomen (figuur 2.3). Onder jongere Nederlanders is het aandeel dat dit zeker of waarschijnlijk gaat doen gelijk gebleven (bij jongeren van 18 – 24 jaar lijkt er een afname te zijn, maar dit verschil is niet significant).

Figuur 2.2 - Stel dat de regering beslist dat er een derde vaccinatie gehaald moet worden, zou u dan zelf zo'n 'boosterprik' nemen? (Of: als u met Janssen gevaccineerd bent, een tweede prik?).
(Basis: Nederlanders die (gedeeltelijk) gevaccineerd zijn of van plan zijn om zich te laten vaccineren, n=2.087)

Figuur 2.3 - Stel dat de regering beslist dat er een derde vaccinatie gehaald moet worden, zou u dan zelf zo'n 'boosterprik' nemen? (Of: als u met Janssen gevaccineerd bent, een tweede prik?).
Percentage dat dit **zeker of waarschijnlijk** zou doen.

(Basis: Nederlanders die (deels) gevaccineerd zijn of van plan zijn om zich te laten vaccineren, n=2.087)

² Deze tekst is ook aan respondenten voorgelegd. In september legden we de volgende vraagstelling voor: "Stel dat de regering beslist dat er een derde vaccinatie gehaald moet worden, gaat u deze derde prik dan laten zetten? (Of: als u met Janssen gevaccineerd bent, een tweede prik?)"

2.5 Mensen vaker geneigd zich direct te laten testen

Net als vorige maand vroegen we Nederlanders of zij zouden laten testen als zij nu ‘corona-achtige’ klachten zouden krijgen. Inmiddels zegt drie op tien dat zij zich direct zouden laten testen, ook als de klachten licht zijn. In oktober gold dit nog voor 21 procent.

Veel mensen geven aan zich pas te laten testen als een zelftest positief is, wanneer een klacht aanhoudt of wanneer zij meerdere klachten hebben. Dit verschilt nauwelijks t.o.v. de vorige meting.

Nog altijd geeft slechts vijf procent aan zich nooit te laten testen op corona. Dit percentage ligt beduidend hoger onder niet-gevaccineerden (27%, was 24% in oktober) dan onder gevaccineerde Nederlanders (2%, net als in oktober). Van de Nederlanders die niet gevaccineerd zijn en dit ook niet van plan zijn geeft een op drie aan zich nooit te laten testen. Dit gold in oktober voor 27 procent van deze groep. De testbereidheid onder niet-gevaccineerden lijkt dus te dalen.

Anderzijds zien we ook dat vijftien procent van deze groep inmiddels direct een test zou laten afnemen als zij (lichte) klachten krijgen. In oktober betrof dit nog een op tien.

Tabel 2.2 – Als u nu ‘corona-achtige’ klachten zou krijgen (niezen, hoesten, koorts, verlies van smaak en reuk), wanneer zou u zich dan laten testen op een testlocatie?

* Antwoorden met sterretje konden niet in combinatie met andere antwoordoptie worden aangevinkt.

Basis: n = 2.217

	Totaal oktober	Totaal november	Gevaccineerd	Niet-gevaccineerd	Niet-gevaccineerd en niet van plan
Direct, ook al zijn ze maar licht (*)	21%	30%	31%	18%	15%
Pas wanneer een zelftest ook positief is	35%	29%	29%	22%	23%
Pas wanneer de klacht aanhoudt	28%	31%	32%	23%	20%
Pas wanneer ik meerdere klachten heb (bijv. hoesten én koorts)	25%	24%	25%	20%	20%
Pas wanneer ik (mogelijk) in contact ben geweest met iemand die besmet is	12%	10%	10%	8%	8%
Nooit, ik laat me niet testen op corona (*)	5%	5%	2%	27%	32%
Alleen als de testlocatie niet te ver weg is			3%	7%	8%
Weet ik niet (*)	4%	4%			
n =	2.283	2.283	1.992	163	128

Net als vorige maand laat zo’n vijf procent zich nog altijd niet testen. Dit zijn vaak mensen:

- Die FvD (38% laat zich niet testen) stemmen. Ook kiezers van PVV (15%) en JA21 (11%) zijn hier vaker toe geneigd.
- Die tussen de 25 en 34 jaar oud zijn. Ongeveer 10 procent van deze groep laat zich niet testen.

De verschillen naar sekse, opleiding, inkomen, regio, stedelijkheid en migratieachtergrond zijn klein tot verwaarloosbaar.

2.6 Een op drie denkt dat corona nooit volledig onder controle komt

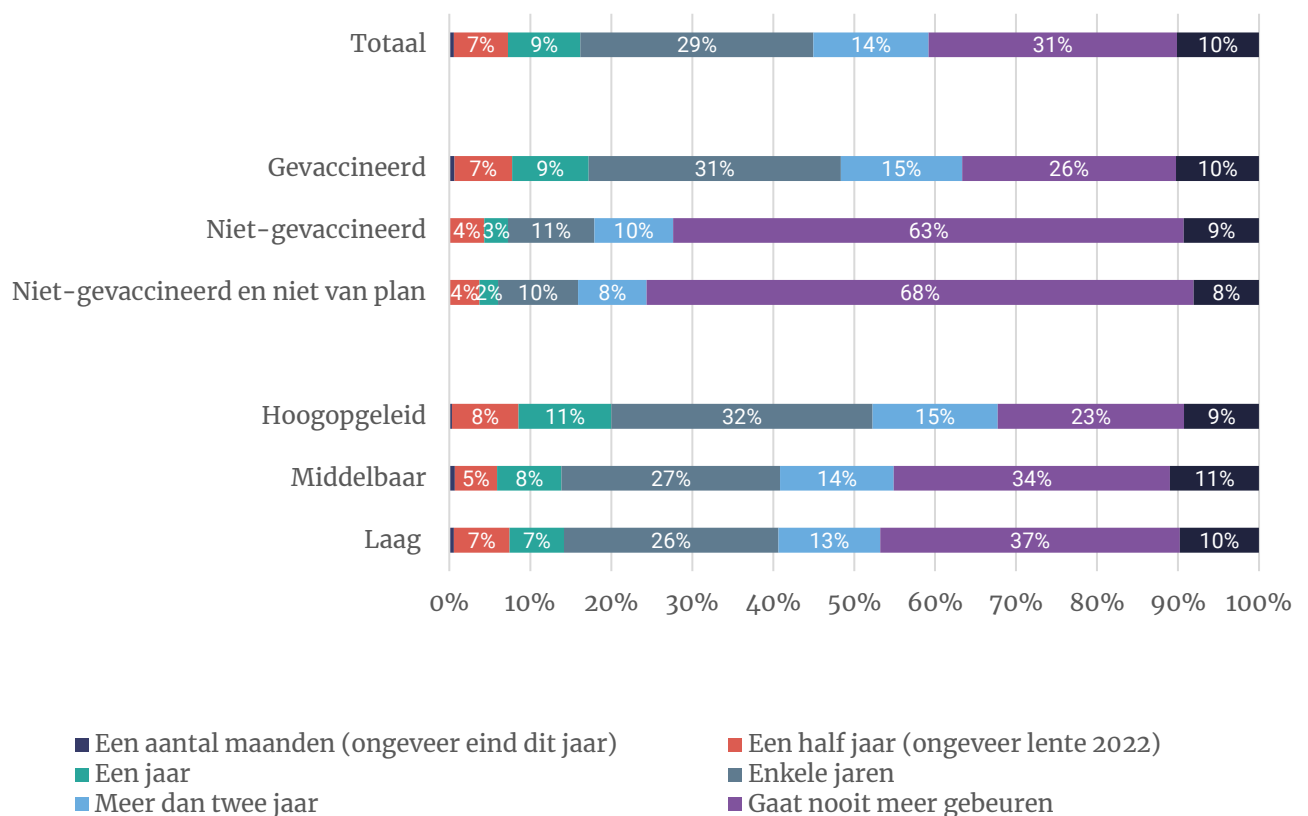
Een groot deel van de bevolking (31%) denkt dat corona nooit meer volledig onder controle komt. Bijna de helft denkt dat het nog minimaal enkele jaren gaat duren. Minder dan een op tien Nederlanders gelooft dat het virus in de lente van 2022 onder controle is.

We zien enorme verschillen tussen gevaccineerden en niet-gevaccineerden. Gevaccineerde Nederlanders zijn namelijk veel optimistischer: slechts een op vier van deze groep denkt dat het virus nooit meer onder controle komt. Onder mensen die niet van plan zijn zich te laten vaccineren bedraagt dit maar liefst 68 procent.

Ook zien we substantiële verschillen als we een uitsplitsing maken naar opleidingsniveau. Lager opgeleiden zijn duidelijk pessimistischer dan hoger opgeleiden.

Figuur 2.4 – Hoe lang denkt u dat het nog duurt voordat corona volledig onder controle is?

Basis: n = 2.298

Ook zien we dat onder rechtse kiezersgroepen de overtuiging dat corona nooit meer onder controle komt vaak voorkomt. Onder FvD-kiezers is 71 procent deze mening toegedaan. Dit geldt ook voor substantiële minderheden van de kiezers van BBB (49%), PVV (47%), SGP (43%) en JA21 (38%).

3 Verantwoording

Dit onderzoek vond plaats van vrijdag 12 november 19.30 uur (direct na de persconferentie) tot maandagochtend 15 november 9.00 uur. Er werkten in totaal 2.298 Nederlanders van 18 jaar of ouder mee aan dit onderzoek. Het grootste deel hiervan (n=2.088) is afkomstig uit het I&O Research Panel en 210 respondenten vulden de vragenlijst in via het panel van PanelClix. Dit zijn allen Nederlanders met een niet-westerse migratie-achtergrond. (In totaal werkten 259 Nederlanders met een niet-westerse migratie-achtergrond aan het onderzoek, gewogen: 267).

Weging en marges

De onderzoeksresultaten zijn gewogen op geslacht, leeftijd, regio, opleidingsniveau en stemgedrag bij de Tweede Kamerverkiezingen in maart 2021. De weging is uitgevoerd conform de richtlijnen van de Gouden Standaard. Hiermee is de steekproef representatief voor de kiesgerechtigde Nederlandse inwoners (18+), voor wat betreft deze achtergrondkenmerken. Bij onderzoek is er sprake van een betrouwbaarheidsinterval en onnauwkeurigheidsmarges. In dit onderzoek gaan we uit van een betrouwbaarheid van 95 procent. Bij een steekproef van n=2.000 en een uitkomst van 50 procent is er sprake van een foutmarge van plus of min 2,2 procent.

I&O Research Panel

Het I&O Research Panel is geworven op basis van aselechte personen- en huishoudensteekproeven op traditionele manier (geen zelfaanmelding). Sinds april 2019 werkt het I&O Research Panel met een spaarprogramma, waarbij deelnemers punten sparen afhankelijk van de lengte en complexiteit van de vragenlijst. Deze punten kunnen later worden ingewisseld voor Bol.com-tegoed of een donatie aan een goed doel.

I&O Research

I&O Research is het grootste onderzoeksbureau voor overheid en non-profit (volgens de MarktOnderzoeksAssociatie, MOA, 2019). Het is onze missie bij te dragen aan beter onderbouwde keuzes van onze klanten, op basis van onderzoek en advies. Wij werken voor overheids- en non-profitorganisaties. I&O Research heeft vestigingen in Amsterdam en Enschede.

I&O Research is lid van de MarktOnderzoeksAssociatie (MOA), maakt deel uit van de Research Keurmerk Groep en onderschrijft de internationale ICC/ESOMAR-gedragscode voor markt- en sociaalwetenschappelijk onderzoek. I&O Research is ISO 9001-, ISO 20252- en ISO 27001-gecertificeerd. Het online onderzoekspanel (I&O Research Panel) is ISO 20252-Annex A gecertificeerd. Dit is de norm voor online en offline access panels.

I&O Research Enschede

Zuiderval 70
Postbus 563
7500 AN Enschede
T (053) 200 52 00
E info@ioresearch.nl
KVK-nummer 08198802

I&O Research Amsterdam

Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam
T (020) 308 48 00
E info@ioresearch.nl